U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **R. G.,** zastoupeného Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou, se sídlem U Soudu 388, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2015, č. j. OAM-15/ZA-ZA14-ZA05-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 2. 2016, č. j. 32 Az 10/2015 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky Mgr. Anety Bendové **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny, v minulosti několikrát pobýval v Polsku a v České republice z pracovních důvodů, přičemž naposledy ze své vlasti vycestoval v květnu 2013 do Polska. V prosinci 2013 přijel z důvodu nedostatku práce v Polsku do České republiky, kde žije jeho bratr se svou rodinou. Dne 16. 12. 2014 bylo s žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dne 7. 1. 2015 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany z důvodu obavy před povoláním k vojenské službě v případě návratu na Ukrajinu, o níž žalovaný rozhodl v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) tak, že mu mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neudělil.

[2] Žalobce podal proti napadenému rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce nebyl v zemi svého původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Ve své vlasti neměl žádné potíže politického charakteru ani jiné potíže se státními orgány. Rovněž nebylo prokázáno, že by mohl mít důvodnou obavu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Svou vlast opustil kvůli výkonu práce v Polsku. Při příjezdu do České republiky již neměl platné povolení k pobytu, čehož si byl od počátku vědom. Snaha o legalizaci pobytu však není relevantním azylovým důvodem. Dále krajský soud shledal porušení povinnosti žádat o azyl bezprostředně po vstupu do České republiky, neboť o mezinárodní ochranu žalobce požádal až v okamžiku, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění. Krajský soud konstatoval, že obava z nástupu vojenské služby, není-li odůvodněna svědomím či náboženským vyznáním, není relevantním azylovým důvodem (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44).

[3] Krajský soud neshledal ani důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu, neboť žalobce není rodinným příslušníkem azylanta. K možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu konstatoval, že žalovaný měl pro rozhodnutí o něm dostatek podkladů, při rozhodování nevybočil z mezí stanovených zákonem a jeho rozhodnutí bylo i v souladu s ustálenou judikaturou. Krajský soud se ztotožnil s napadeným rozhodnutím i ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu, neboť uvedl, že žalobce v zemi původu neměl žádné potíže se státními orgány, povinnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu a z aktuálních informací o bezpečnostní situaci na Ukrajině nevyplývá, že by se jednalo o existenci ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Zhoršená bezpečnostní situace zatím panuje pouze v Doněcké a Luhanské oblasti na jihovýchodě země, přičemž žalobce pochází ze západní části Ukrajiny, kde je bezpečnostní situace zatím klidná. Krajský soud tedy nedospěl k závěru, že by žalobci hrozilo v případě návratu do vlasti přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Pro úplnost krajský soud uvedl, že žalobce nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu, neboť netvrdil ani nebylo prokázáno, že by některému jeho rodinnému příslušníkovi byla udělena doplňková ochrana ve smyslu citovaného ustanovení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel v prvé řadě uvedl, že krajský soud ani žalovaný nevycházeli z aktuálních zpráv o stavu ochrany lidských práv na Ukrajině a nezohlednili, že v době podání žádosti neexistovala možnost výkonu náhradní služby namísto nastoupení vojenské služby, které se stěžovatel obával z důvodu svého zdravotního stavu, křesťanského vyznání, protivojenského postoje a z důvodu porušování

norem mezinárodního vojenského práva. Nenastoupení vojenské služby je relevantním azylovým důvodem, pokud za ně hrozí trestní sankce. Stěžovatel odkázal na rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2016, sp. zn. C -474/13 (poznámka Nejvyššího správního soudu – stěžovatel měl zjevně na mysli rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2016, sp. zn. C - 472/13) a čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Proti závěru krajského soudu dále brojí odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. (*sic*). Stěžovatel rovněž nesouhlasí se závěrem o porušení zásady bezprostřednosti, neboť o azyl požádal až po zjištění, že vzhledem k povolávacímu rozkazu nemůže odcestovat na Ukrajinu za účelem prodloužení víza. Dále uvedl, že konflikt na Ukrajině je konfliktem mezinárodním, týkajícím se občanů Ukrajiny na celém území. Žalovaný při posouzení udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu vybočil z mezí správního uvážení, a napadené rozhodnutí je tedy aktem libovůle. Jestliže není relevantní ekonomická situace ani ozbrojený konflikt, nemůže mít nikdo nárok na udělení humanitárního azylu. Státní orgány na Ukrajině navíc po dobu více než dvou let vystavují své občany bezprizornosti. Krajský soud se měl zabývat posouzením udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

[5] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry napadeného rozsudku a napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že stěžovatel svou nechuť k nastoupení vojenské služby ve správním řízení nijak nespojoval se svým křesťanským vyznáním. Do České republiky přicestoval již v prosinci 2013, avšak žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až dne 7. 1. 2015, což žalovaný označil za účelové. Dále uvedl, že dle Informace MZV ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045-LPTP, nejsou vojáci základní služby povoláváni do bojových operací bez svého souhlasu a nepřevzetí povolávacího rozkazu není trestným činem. Dále podotkl, že konflikt na Ukrajině je již déle než rok zakonzervován v Luhanské a Doněcké oblasti, kde stěžovatel před svým vycestováním z Ukrajiny ani nežil. Dle názoru žalovaného bylo postupováno v souladu se zákonem, námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti nemají opodstatnění a vyvrátil je již krajský soud v napadeném rozsudku. S ohledem na tyto skutečnosti navrhl žalovaný zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se kasační stížností zabýval nejprve z hlediska splnění formálních náležitostí. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátkou. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[7] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační

stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[8] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze přitom pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), z něhož mimo jiné plyne, že *„[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů*“. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[9] Vzhledem k tomu, že ohledně důvodů přijatelnosti neobsahuje kasační stížnost žádné tvrzení, Nejvyšší správní soud se mohl touto otázkou zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií. Nejvyšší správní soud předně předesílá, že se v nedávné minulosti zabýval současnou bezpečnostní situací na Ukrajině již několikrát, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 - 23, ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 – 28, či usnesení ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 - 43).

[10] Problematikou odmítání služby v armádě jakožto azylově relevantního důvodu se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně (ve vztahu k aktuálnímu konfliktu na Ukrajině např. v usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31). Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, z níž vycházel i krajský soud v napadeném rozsudku, „*[s]amotné odmítání tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Může je zakládat, pokud je odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským předsvědčením*“ (rozsudky ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Odmítání z důvodu politického přesvědčení stěžovatel netvrdil a rozpor s náboženským přesvědčením stěžovatel uvedl teprve v kasační stížnosti, a to stále bez jakéhokoli upřesnění či doložení, že své nyní namítané náboženské přesvědčení v minulosti jakkoli projevil. Trestní sankci za nenastoupení vojenské služby lze považovat za relevantní azylový důvod „*jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv*“. Za bojové operace odporující mezinárodnímu právu se považují operace, ve kterých dochází k páchání zločinů proti míru, válečných zločinů, zločinů proti lidskosti, vážných nepolitických zločinu a činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN (již zmiňovaný rozsudek č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Z podkladů shromážděných žalovaným, které stěžovatel nijak konkrétně nezpochybňuje, neplyne, že by operace ukrajinské armády spadaly pod některou z těchto situací. Stěžovatel v řízení před krajským soudem sice uvedl, že by mu v případě nenastoupení do armády hrozil trest, který by „*fakticky vedl k porušení lidských práv*“, toto své tvrzení však nijak neodůvodnil ani nepodložil, přičemž ani z informací shromážděných ve správním řízení toto nevyplývá. Možnost vykonat službu alternativní namísto služby vojenské, zaručena čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, je „*spíše součástí nadstandardní ochrany lidských práv dané relativní moderností Listiny než součástí základních a státem nezcizitelných lidských práv ve smyslu mezinárodního, či spíše evropského, konsenzu*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003 – 81, publ. pod č. 77/2004 Sb. NSS, a již zmiňovaný rozsudek č. j. 2 Azs 17/2012 – 44). Stěžovatel proti výše uvedené ustálené judikatuře brojil odkazem na rozsudek Soudního dvora ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. C – 472/13. Dle zmíněného rozsudku je trestní sankce za nenastoupení vojenské služby azylově relevantním důvodem tehdy, pokud by bylo pravděpodobné, že výkonem vojenské služby dojde ke spáchání vojenských zločinů dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice. Tento závěr tedy nijak nezpochybňuje ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu k branné povinnosti (srov. již zmiňovaný rozsudek č. j. 2 Azs 17/2012 – 44) a Nejvyšší správní soud proto nemá důvod se od své dřívější judikatury odchýlit.

[11] Namítá-li stěžovatel neaktuálnost informací o stavu ochrany lidských práv na Ukrajině, Nejvyšší správní soud konstatuje, že podobnými či totožnými námitkami se již ve svých rozhodnutích náležitě zabýval (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publ. pod č. 1825/2009 Sb. NSS či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 6 Azs 22/2014 – 59). Stěžovatel nadto svou námitku nijak nekonkretizoval, neodůvodnil ani nepodložil, Nejvyšší správní soud

tedy pouze obecně poznamenává, že zprávy o situaci v zemi původu, jež jsou součástí spisu, byly k datu vydání napadeného rozhodnutí přiměřeně aktuální.

[12] Námitky týkající se překročení mezí správního uvážení a projevu libovůle byly vysloveny bez jakéhokoli bližšího odůvodnění, takže se jimi Nejvyšší správní soud nemohl blíže zabývat (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS). Stěžovatel svými námitkami zpochybňuje samotné neudělení humanitárního azylu, dle ustálené judikatury však *„[a]zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu... Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, či již zmiňované usnesení č. j. 6 Azs 267/2015 – 23).

[13] Závěr krajského soudu o porušení zásady bezprostřednosti a azylové irelevantnosti snahy o legalizaci pobytu je zcela v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 – 46, publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS, a ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81). Předpoklady, které musí být naplněny, aby mohl být žadatel o mezinárodní ochranu považován za uprchlíka *sur place* („uprchlíka na místě", tedy osobu, která v okamžiku odchodu ze země nebyla uprchlíkem, ale stala se jím později v důsledku okolností nastalých v době její nepřítomnosti), jsou vymezeny ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudky ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 154/2005 - 53, ze dne 30. 12. 2008, č. j. 8 Azs 37/2008 – 80, či z poslední doby ze dne 29. 3. 2016, č. j. 1 Azs 10/2016 – 26).

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[16] Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ze dne 2. 7. 2015, č. j. 32 Az 10/2015 - 21, ustanovena k ochraně jeho zájmů ve věci zástupkyně Mgr. Aneta Bendová, advokátka, se sídlem U Soudu 388, Hradec Králové. Podle § 35 odst. 8 věta poslední s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného advokáta platí dle § 35 odst. 8 část věty prvé za středníkem s. ř. s. stát. Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby v řízení o kasační stížnosti spočívajícím v písemném podání ve věci samé - kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon přísluší částka 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů činí podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč za jeden úkon. Protože ustanovená zástupkyně doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o částku odpovídající dani, kterou je povinna odvést, tj. 21 % z částky 3400 Kč, tedy o 714 Kč. Výše celkové odměny ustanovené zástupkyně proto činí 4114 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu